

уједињавање и дивље народних маса); осим тога примају и изводе многе напретке материјалне културе и извесна практична уређења брже и чвршће него ми. Грке као трговце и народ који ствара вароши и формира дух чаршнице није још нико достигао од балканских народа. Нарочито не ми, народ од села, селачки народ, који није умео да ствара вароши. Варошки елеманат је код нас слабији но и код једног балканског народа. Али варошку класу српску, које јакe није било ни за време Немањина и коју није могла да створи ни та династија, богата државничким талентима изгледа, да ће данас створити „Привредник“.

Али ја мислим да је код нас мала амплитуда или мера дара. Највећи број даровитих људи даје мале резултате. Ниједан посао не разраде (не само на делу, већ ни у мислима) до крајњих консекуенција. Махом ништа не сврше и не ураде потпуно. Мисле да је исто видети, осетити и извршити. Зато не само да себе уобразиено ценимо, већ имамо нарочиту склоност да друге, нарочито солидне и интензивне људе, лажно оцењујемо. Имамо предилекцију за познате бистре брбљавце, који ништа озбиљно не створе, а потцењујемо нарочито противнике, који имају више снаге што стално и издржљиво ради. Код многих наших људи је даровитост само врапчије интензивности. Зато се код нас особито често чују јеремичке да се због тога није нешто могло учинити што се напило на тешкоће и сметње. Као да сви људи, нарочито од веће акције, не наилазе на тешкоће и неприлике! У томе и јесте значај правог даровитог човека што, савлађујући такве препреке, ипак много постигне. Разуме се да има изузетно тешких и врло ретких случајева, где се све здружи, као да се заверило, да омете даровита човека.

Та мала амплитуда дара види се не само данас на већини појединаца, већ је карактеристична за српску историју и, уз друге узроке, објашњава многе историјске појаве. Она може бити ендогена, урођена, или долази од ниског културног стања. Несумњиво је да са вишом културом расте издржљивост и потенцирају се способности народа, који имају дара. Мени се чини да мала амплитуда дара нашега народа долази од једнога и од другог узрока. Зато ће та амплитуда постати већа што више праве културе продре у наш народ.

Др. Јован Цвијић.

„Словенски Југ“ у Београду.

Када се узме овај број еминентног „Прегледа“ у руке, зауставиће се читаоц са особитом заинтересованошћу на овом чланку. „Словенски Југ“, узимајуће многи забуђено кад прочита

naš, zapreka, i preokretne brzo listu za listom do ove stranice na kojoj je napisan toranj natpis i otпочeća читата „Словенски Југ“, „Словенски Југ“, уо страшило, аво га пред нама, колико много ванредног биће ту!

Са отпаданим смењом, са новосним унутарњим тајним ад-допелством, као кад се хоће да изведе нека духовита шала, него би човек пустио да се одрази овако расположења, и укљати, кад се на крају чланка читаоц разочаран дигне, закљони књигу и каже: — Зар то само, зар је то тај „Словенски Југ“?

Могло би уживати, али нама није до тога. Поборници „Слов. Југа“ зуди су озбиљни, није им до шале и уживања, него до обилног плодног рада. Унапред, зато, одмах овде на почетку, каже се свима који очекују од овог чланка нечега сеншационог, да се варају, да то не траже, јер неће ни наћи, а захтева се од њих да га прочитају пажљиво са највећом обилношћу, јер „Словенски Југ“ је радник на једном послу народном, који је тако велики и значајан да тражи да се разговор о њему приступи са поштовањем и расположењем које заслужује једно озбиљно и велико народно дело!

„Словенски Југ“ у Београду заједничко је име клуба читаонице и недељног политичко-књижевног листа, а сва три та његова органа имају задатак да шире мисао културног јединства Југословенских народа: Словенаца, Хрвата, Бугара и Срба.

Мисао јединства Југословенских народа није нова, није нимало оригинална, него је стара; постанак њен прешао је давно у историју, а пут њен до данас пут је борбе, успеха и неуспеха, о којима би се дале написати читаве књиге.

Југословенска мисао много је била нападана, јер је то тако морало бити. Велике мисли, велике истине извргнуте су од увек, откад је света, смеху, порузи и прогањању. Судбина бораца њихових трагична је била увек и биће.

Мисао јединства Југословенских народа погрешно је схваћена код самих тих народа, па познана и неразумевана, а код њихових непријатеља намерно, са планом, јер та идеја имала је против свију њихових рачуна, које имају са нама.

Југословенска идеја, а с њом и њезна главни борац „Словенски Југ“ у Београду дошла је тако у нечувано трагичну ситуацију претпрошле године, када је непризната од маса својих народа, непозната, на много и много места исмејавана на једној страни, на другој била оптужена као идеја револуционарног рада против дунавске монархије, као програм, чедло и настава, фирма само, под којом се зрије разарни рад ножа, бомбе и отрова.

Kao velikog zanos siromasnog Nazirevanca što prikovane na kret je Židovi zajedno, tako i „Slovenski Jug“ i veliku misao koju prikovane događaji i prisiljeni na veliki kret od Beča do Beba, i razanеше и мучише, да као Исус у највећој слави — креше!

Kao što je sviđu vanjskih istina, tako je bilo i ovdje. U trenutku kada mračne i mrak misle da su Istinu nadladale и угушиле, некрсе она поново, а тако и мора бити, јер Истина је непобедива.

Tako je bilo u ovom slučaju. Parнице u Zagrebu и Beču dokazale su nevast Jugoslovenske ideje, razbistrile и рашчистиле појмове о њ, популарисале је широм света, на првом месту широм нах Југословенских народа, и велика мисао културног јединства југословенских народа никада није била тако будна ни толико, колико данас после њене тешке борбе за време прошлих еју година.

Последњага њеног буђења и те њене јачине је и поновно оживљење „Словенског Југа“ у Београду, који је пред парнице већ био готовосануо и замро, а данас је стао поново снажно на ноге, окрепљен и освежен издржаном борбом и ојачан задобивеном победом. О томе „новом“ „Словенском Југу“, имамо и намеру да напишемо.

Нови „Словенски Југ“ у Београду наставио је рад старог Југа, а изменио се само у толико, што је правац свога рада управно пута, који је много реалнији и практичнији него што је био рј до тадашњи. Данашњи „Словенски Југ“ у Београду „нов“ је саму толико у колико му је рад положен на принципе здравог реалтичког схватања, као противност према досадашњем много романтичном, нов је само у толико, у колико му је звучну фразу заменла озбиљна, трезвена и хладна реч.

У данашњем „Словенском Југу“ ново је аргументација, ново је озбиљност, ново је рад на малом, а избегавање бучног и великог, што је било донекле и карактеристика „Старог Југа“.

Све ово „ново“ дошло је код Југа за то, што је набило у последњем ремену у целом нашем народном животу, као резултат нових здравих реалтичких струја, које на дана у дан потискују у нашем народном друштву романтичне идеје, у амбиент нам предане од прошлих генерација.

Нови „Словенски Југ“ иде под старом заставом културног сједињавања Југословенских народа, али ново је оружје са којим се он бори за то сједињавање.

Југословенска идеја није данас више у погледу, она је париска на колесима данашња, а њене масе кладају у њај још увек

их vredno i čitaју многи посетиоци од јутро до увечер, јер читање је бесплатно и дозвољено свакome.

Уз лист и читавицу „Словенски Југ“ отпочео је и са предавањима на којима даје обавештења о стању Југословенства. „Словенски Југ“ придаје тима предавањима већно анализе, јер ништа тако не дејствује јакo као жива реч. Уз предавање доћи ће послие и издавање књига и брошура Југословенске садржинe, са тенденцијом развијања и тумачења Југословенске идеје.

Прека томе „Словенски Југ“ је узео за своје начело: рад и овог рад, мали али темељни обимни рад на обавештавању, тумачењу, јачању и развијању Југословенске идеје у Србији.

„Словенски Југ“ у Београду очекује да ће сличан рад организовати у Љубљани, Загребу, Сарајеву и Софији, по клубовима који би се основали у тим местима са истим циљем као овај у Београду. То би било врло потребно и за то да се са „Словенског Југа“ скрене нећ једном патент „Србидантинe“ и бескорисне пропаганде, који је добио позлатито с тога, што за сада сличног клуба нема у ниједном другом Југословенском средину. Са таквим плановима пред отвореним радом на културном јединству Југословенских народа ми смо и сакривали, доккле да се за неко, и ако кратко време, успело ударити културном раду „Словенског Југа“ печат револуционарства. „Словенски Југ“ не сме дозволити да тако иде и даље. Неког рад нема ничега тајног, он нема разлога да се сакрива на пред јавности, ни пред милицијом, а трезни исто и од свих својих циљева у свака наша земљама.

У кратко, колико се може у овакој прилици, набавило је оидје великико књига о тачном и тајном „Словенског Југа“ у Београду.

Није то учињено без сврхе, због забаве само, или да се испуни простор невољне „Прилике“. Учињено је то, у свиховој намери, како је одмах речено у почетку са циљем да се „Прилики“ читавици обавеште о једном великом раду у Београду.

Али не само због тога, јер и то би било мало.

Ово неизвесно, којега неизвесно преда њих, не само као обавештења, него ико и постоји на саркажу у неки великом вољу.

Лист „Словенског Југа“ у Београду забрањен је на свад Југу у Аустро-Угарску, али не се та забрана свадом укинула, јер јој нема нико воља. Како се уопште треба „Словенског Југа“ да иде својим циљевима у Босни и Херцеговини, претседателe и саркашник, Саван Босанин и Херцеговини, који даје у Београду, нико не пропусти саркашник у читавици „Слов. Југа“, а читавици нико нико неће да испуни плански клуб у Сарајеву.

Ona to mora se raditi skromno bez velikih reči i gestova, a
imalo ne natuрајући između oči, jer još nisu za nu vreme.
Misao kulturnog јединства Југослов. народа тако је измеш-
тана, да је од не далеко помисao да се неким натуроје, а тако
је јака да ће освојити цео наш свет мирним обавештавањем.

Не треба се само бојати да ће она повредити или оштетити
наше срце осећаје тежине и користи.

То није могућно зато, што ми своје Српство дубинo и аде-
сно Југословени, и што је југословенска мисao тако пространа
и богата, да у раду на њој и животу у њој има места свима
нама Словенима на Балкану са свима нашим авбицијана, срећана
и несрећана, тежана и надана!

Мили Пribicevic.

Екстензивност босанско-херцеговачке пољо- привреде и њени узроци.

Иван Н— Сарајево.

Међу различитим облицима дробе пољопривредних имања данас
је веома обична дроба према интензитету — величини и снази
— укупног капитала и рада.

Према томе постоје дробе у интензивна и екстензивна
имања. Као интензивна означају се имања слабо опремљена с
потребним капиталом, оруђем, стоком, зградама и осталим са-
ставним деловима пољопривредних добара. Појам интензитета
се обично своди на јединицу површине зиратне земље, на 1
хектар (10,000 m²), те према томе могу да буду не само велика
имања интензивна него и мала.

Немачки економ Атегост представио је новчано ступањ ин-
тензитета тако, да је имања са

12—48 круна укупног трошка по 1 хектару означено као
екстензивна;

од 60—144 круне укупног трошка по 1 хектару као средње
интензивна;

а од 180—400—700 круна укупног трошка по 1 хектару као
интензивна.

Претпостављајући наравно, да је управа имања како треба,
јер би се иначе и неуређена и без икаква рачуна управљана
имања, по величини трошка, могла урачунати у интензивна.
Сређеност једнога пољопривреднога имања састоји се у пра-
вном квантитирању његових потреба према расположивој
радној снази и капиталу и у томе се најбоље исказује еконо-
мична — господарна — с имањем.